

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome

Meistaru iela 10, Rīga, LV-1050, tālr. 27343432, e-pasts seplp@seplp.lv, www.seplp.lv

Rīgā, 07.06.2023. Nr. 11/6-3

Atzinums par 2023. gada 12. maijā saņemto iesniegumu par Latvijas Radio 1 pārraidīto Ievas Puķes sižets par ziedu nolikšanu 8. maijā

2023. gada 12. maijā sabiedrisko mediju ombuds Anda Rožukalne saņēma [...] iesniegumu (turpmāk – Iesniedzējs vai Iesniegums), kurā Iesniedzējs lūdz ombudu sniegt atzinumu par Latvijas Radio 1 programmā 9.05.2023. izskanējušo Ievas Puķes sižetu par ziedu nolikšanu 8. maijā - <https://lr1.lsm.lv/lv/raksts/labriit/ari-ziedu-noliksana-nojaukto-piemineklu-vieta-latvija-9.-majja-a.a176467/>.

Iesniedzējs uzskata, ka sižets ir neobjektīvs, un aicina izvērtēt raidījuma atbilstību sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu darbības pamatprincipiem.

Lai skaidrotu Iesniegumā minēto, 16.05.2023. Latvijas Radio (LR) galvenajai redaktorei Anitai Braunai un Latvijas Radio Ziņu dienesta galvenajam redaktoram Kārlim Dagilim tika nosūtīta ombuda vēstule Nr. 20/6-2, kurā, saistībā ar Iesniegumu, uzdoti vairāki jautājumi.

Lai veidotu atzinumu, ombuds no 12. maija līdz 6. jūnijam iepazinās ar Iesniegumā minētā sižeta saturu, izvērtēja normatīvo regulējumu, kas skar Iesniegumā minētos jautājumus un sazinājās ar LR atbildīgajiem darbiniekiem.

Izvērtējot iesniegumu, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Anda

Rožukalne

konstatē:

[1] 2023. gada 12. maijā saņemtajā Iesniegumā [...] vērš uzmanību trīs lietām:

1) informācijas avotu, t.i., intervēto personu izvēlei un sižetā izskanējušajiem prokrieviskajiem apgalvojumiem. “Pirmā intervētā sieviete izsakās, ka “Putins dvēseles dziļumos ir labs cilvēks”, kurš Ukrainā karu “ievelk tāpēc, ka ir žēl cilvēku”, to, ka “banderoviešiem” (ukraiņiem) jādara gals, kā arī nosauc Latvijas prezidentu un ministru prezidentu par fašistiem. Savukārt intervētais vīrietis izceļ to, ka Krievijas prezidents V. Putins joprojām rūpējas par Sarkanās armijas karavīru piemiņu un katru gadu sūta apsveikumus. Trešā intervējamā ir bijusī Saeimas deputāte no Saskaņas centra Regīna Ločmele, kura klāsta savu pieredzi par ziedu nolikšanu 9. maijā,” raksta Iesniedzējs.

Iesniegumā pausts, ka “šādu apgalvojumu atspoguļojums un cilvēku izvēle sabiedriskajā medijā ir kritizējama trīs iemeslu dēļ – (1) laikā, kad Ukrainā norisinās Kremļa ierosināts karš nebūtu jāizplata Kremļa dezinformācija sabiedriskajos medijos, (2) arī, ja šādi apgalvojumi izskan, tos būtu nepieciešams atspēkot un izklāstīt objektīvo vēstures pusi, un (3) sabiedriskajā medijā jābūt caurspīdīgai un objektīvai intervējamo cilvēku izvēlei, šajā gadījumā papildus būtu nepieciešams uzaicināt arī pretējo pusi. Piemēram, kādu Latvijas Politiski represēto pārstāvi, kurš tiešā veidā ir cietis no sižetā minētās Sarkanās armijas vai PSRS režīma noziegumiem, vai arī kādu atšķirīgi domājošu Latvijas iedzīvotāju, tomēr tas netika darīts un faktiski visi trīs intervējamie pauda Kremļa propagandai atbilstošu viedokli”.

2) sižeta vienpusīgumam, jo “visa sižeta garumā netiek minēta Sarkanās armijas negatīvā puse vai vēstījums, ka 9. maijā ziedus nolikt nevajadzētu. Ņemot vērā, ka Sarkanās armijas karavīri Latvijas teritorijā ir veikuši kara noziegumus, tostarp 1941./1949. gada deportācijas, un iznīcinājuši Latvijas neatkarību 1940. un 1944./1945. gadā, tad šo vēstures pusi sižetā būtu nepieciešams atspoguļot, lai klausītāji dzirdētu viedokli, kas atbilst mūsdienu Latvijas vēstures historiogrāfijai, nevis Kremļa propagandai”.

3) diktores (žurnālistes – *ombuda piez.*) vārdu izvēlei un intonācijai. “Lasījums ir uzkrītoši pozitīvs un rada iespaidu, ka 9. maija “svinēšana” ir vērtējama pozitīvi, sižetā tiek lietoti nevajadzīgi romantizēti vārdu salikumi, piemēram, [par okupekli] “pie kura daudzus gadus notika svinības par godu Sarkanās armijas triumfam pār nacistisko Vāciju”, “sieviete piekārtāja sarkanās neļķes” u.c. Ņemot vērā, ka 9. maijs un pēc Otrā pasaules kara sekojošā PSRS okupācija Latvijai neko labu nenesa, tad šāda vēstījuma

un tā pasniegšanas forma var aizvainot tos, kuri ir cietuši no okupācijas režīma sekām,” norāda Iesniedzējs.

2023. gada 31. maijā ir saņemta vēstule Nr. 101/B2-6.6N, kurā sniegta LR galvenās redaktora Anitas Braunas atbildes uz ombuda jautājumus.

Izvērtējot konstatēto, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Anda Rožukalne

secina:

[2] Ombuds ir saņēmis [...] Iesniegumu, kurā Iesniedzējs LR1 žurnālistes Ievas Puķes darbu, veidojot sižetu par ziedu nolikšanu 8. maijā, uzskata par neobjektīvu gan dēļ avotu izvēles un atspoguļojuma vienpusīguma, gan no žurnālistes vārdu izvēles viedokļa.

[3] Izvērtējot sižetu var konstatēt, ka, veidojot 8. maija notikumu atspoguļojumu, LR1 žurnāliste Ieva Puķe sižeta sākumā īsi ieskicē šī datuma pretrunīgumu, proti, “vieniem – skumja diena, kas atgādina par Baltijas valstu okupāciju un aneksiju, citiem – priecīgi svētki, veltīti Sarkanās armijas uzvarai pār nacistisko Vāciju Otrajā pasaules karā”. Žurnāliste informē klausītājus par to, ka ir mainījies regulējums, jo “par nacisma sagrauves un Otrā Pasaules kara upuru piemiņas dienu tagad izvēlēts 8. maijs”, nevis 9. maijs, turklāt “Pārdaugavā vairs nav pieminekļa”, kas iepriekš bija būtisks 9. maija atzīmēšanas simbols. Tā kā tiem, kam 9. maijs šķiet atzīmējama diena, šajā pavasarī bija iespēja doties tikai uz Otrā pasaules kara kareivju apbedījuma vietām, žurnāliste piedāvā reportāžu no Lāčupes Brāļu kapiem, ko apmeklējusi dienu iepriekš, tagad oficiāli atzīmējamajā dienā, 8. maijā. Tālāk sižetā seko saruna ar vairākiem kapos sastaptajiem. Kā pirmā tiek intervēta kāda anonīma sieviete, ziedu nolicēja, kuras izteikumi pievērsuši arī Iesniedzēja uzmanību. Proti, pēc tam, kad izteikusi savu sarūgtinājumu par likvidēto pieminekli Pārdaugavā un reaģējot uz žurnālistes frāzi, ka “to izmantoja politiķi”, sieviete saka: “Nu jā, bet kas mums ir prezidenti un ministri? Viens – amerikānis, otrs, man liekas, bija no Izraēlas, ebrejs. Es dažkārt apskatos biogrāfijas – viņi visi ir bijuši fašisti!”. Žurnāliste piebilst, ka ar politiķiem bija domājusi Putinu, uz ko sieviete reaģē: “Putins vispār, kad uz viņu paskatās, dvēseles dziļumos ir labs cilvēks. Es pat pievērsu uzmanību – vienreiz, kad pieminēja kritušos, viņam asaras sāka tecēt. Viņš ir labs cilvēks, tāpēc arī ar Ukrainu velk tādu gumiju, jo viņam vienkārši ir žēl cilvēku. Lai kā arī nebūtu, tur arī mirst bērni un tā. Bet visam ir savas robežas. Tāpēc, jā, banderoviešiem jādara gals, cik ilgi var ciest? Tagad atkal

rādīja filmu – ārprāts, ko viņi darīja! Viņi zīdaiņus pienagloja pie galdiem, sacirta veselas ģimenes! Banderovieši!”

Tālāk reportāžā tiek intervēta Regīna Ločmele, partijas “Saskaņa” līdzpriekšsēdētāja, kas pēc žurnālistes teiktā, esot viņu uzaicinājusi uz Lāčupes kapiem, kāds vīrietis, kas sevi raksturo kā bijušo karavīru pensionāru biedrības priekšsēdētāju un sižeta noslēgumā arī pētnieku Mārtiņu Kaprānu.

[4] Reaģējot uz 9. maijā izskanējušo LR1 sižetu, ombuds 15.05.2023. publicēja viedokļrakstu “Stāstā par 8. un 9. maiju Latvijā neiederas Putina “dvēseles” apskats un dezinformācija!” sabiedrisko mediju vienotā interneta portāla LSM.lv rubrikā “Ārpus ētera” (saite - <https://www.lsm.lv/raksts/arpus-etera/arpus-etera/15.05.2023-anda-rozukalne-stasta-par-8-un-9-maiju-latvija-neiederas-putina-dveseles-apskats-un-dezinformacija.a508649/>). Ombuds rakstā vērta uzmanību uz to, cik būtisks ir konteksts, tā sniegšana, lai saprastu jauno situāciju un cik kaitnieciska var izrādīties nekritiska attieksme pret informācijas sniedzēju teikto, liekot domāt par žurnālista profesionālismu un atbildību. Rakstā ombuds uzsver, ka “sižets ir montēts, tā nav tiešraide, kurā var iesprukt dažādas frāzes”, tāpēc iepriekš minēto intervētās sievietes citātu galvenā problēma ir “dezinformācijas klātbūtne un nepietiekama skaidra vēršanās pret maldināšanu. Te var saskatīt arī kara un agresijas atbalstu. Cilvēks atkārtoti melus, kam pats tic, popularizējot Krievijas kara propagandas “banderoviešu” versiju, kas palīdz attaisnot visšausmīgākos kara noziegumus Ukrainā”.

[5] LR galvenā redaktore Anita Brauna, atbildot uz ombuda jautājumiem par Iesniegumā minēto, neatzīst objektivitātes trūkumu.

“Vispirms jāprecizē, ka šis sižets neatspoguļo notikumus šā gada 9. maijā. Sižets skanēja ēterā 9. maija rītā LR1 raidījumā “Labrīt” pirms kāds mēģināja šo dienu atzīmēt,” norāda A. Brauna un skaidro, ka sižeta mērķis bija parādīt, vai un kādā veidā pēc padomju armijai veltīto pieminekļu aizvākšanas Latvijā un, turpinoties Krievijas iebrukumam Ukrainā, ir mainījusies tās Latvijas krievu sabiedrības daļas attieksme, kas agrākos gados 9. maijā svinēja padomju armijas uzvaru pār nacistisko Vāciju.

“Lai uzklautu cilvēkus, kas parasti ir svinējuši 9. maiju, Latvijas Radio korespondente 8. maijā devās uz Lāčupes brāļu kapiem, kur, kā bija kļuvis zināms Radio, šie cilvēki būs sastopami, tai skaitā, pārstāve no politiskā spēka, kas agrāk šīs svinības organizēja. Sižetā tika izmantoti reportāžas elementi no Lāčupes brāļu kapu apmeklējuma, un līdztekus kapos sastaptajiem cilvēkiem sižetā tika intervēts eksperts, kas specializējies šajos jautājumos un sniedza plašāku komentāru par krievvalodīgās sabiedrības daļas

noskaņojumu. Eksperta komentārā tika paskaidrots, ka daļa krievvalodīgās kopienas, kas agrāk aktīvi atzīmēja 9. maiju, ar jauno realitāti ir samierinājusies, bet daļa to nav pieņēmusi. Tādējādi sižetā tika sniegta korekta kopaina par agrāko 9. maija svinētāju noskaņojumu.

Šis sižets jāskata kontekstā ar citiem Latvijas Radio 9.maija ziņu raidījumos izskanējušajiem materiāliem. Lāčupes kapi nebija vienīgā vieta, kuru 9.maija kontekstā apmeklēja Radio korespondenti, un tas nebija vienīgais par šo tematu izskanējušais materiāls. Ziņu raidījumos dienas gaitā Radio korespondenti ziņoja par notiekošo Rīgā Pārdaugavā, kur agrāk atradās okupācijas armijai veltītais piemineklis, pie Puškina pieminekļa Kronvalda parkā un Pokrova kapos, kā arī par notiekošo dažādās ar padomju armijas pieminekļiem saistītās vietās Daugavpilī. Tāpat par to tika runāts raidījumos izskanējušajās intervijās ar dažādām amatpersonām (kā Valsts policijas priekšnieku Armandu Ruku, Eiroparlamenta deputāti Sandru Kalnieti (par Krievijas armiju atbalstošām demonstrācijām Eiropas valstīs)), kā arī sniegta informācija par 9. maija notikumiem citās valstīs (Ukrainā, Krievijā). Kopumā Latvijas Radio ziņu raidījumos tika sniegta daudzveidīga informācija atbilstoši šā gada 9. maija notikumu mērogam,” izvērsti skaidro LR galvenā redaktore.

[6] Skaidrojot LR redakcionālās nostādnes rīcībai gadījumos, kad informācijas avotu teiktajā izskan dezinformācija un viltus ziņas, A. Brauna uzsver, ka “Latvijas Radio vadās no Latvijas sabiedrisko mediju redakcionālajās vadlīnijās noteiktā, ka “sabiedriskie mediji sniedz pārbaudītu un iespējami precīzu informāciju, tie nedrīkst apzināti maldināt auditoriju, sagrozīt vai izdomāt faktus. Ja par kādas informācijas precizitāti ir šaubas, tas ir skaidri jānorāda,” kā arī Latvijas sabiedrisko mediju kara un konfliktu žurnālistikas vadlīnijām, kas nosaka: “Identificējot redakcijai piedāvātajā informācijā propagandas pazīmes, žurnālists pieņem lēmumu, vai to izmantot ziņas veidošanā. Ja informācija tiek izmantota, žurnālists to izskaidro un kontekstu analizē, skaidri norādot, kādai vēstījumu grupai (propaganda, dezinformācija, manipulācija u.c.) tā raksturīga”.”

“Tātad, saskaņā ar vadlīnijām, Radio žurnālistiem, ja kādu pamatotu iemeslu dēļ sižetā tiek iekļauta dezinformācija vai viltus ziņas, tās ir skaidri jāidentificē. Dezinformācijas vai viltus ziņu “izķeršana” avotu teiktajā pašlaik gulstas uz pašu sižeta autoru pleciem, jo Radio redakcijā nav faktu pārbaudītāju, kādi mūsdienās ir daudzās ārvalstu mediju organizācijās. Līdzšinējie Radio iesniegumi piešķirt finansējumu faktu pārbaudītāju algošanai līdz šim atbalstu nav guvuši, taču tādi ir nepieciešami,” norāda A. Brauna.

Viņa arī piebilst, ka “liela daļa Latvijas Radio raidījumu balstās uz tiešraides intervijām un diskusijām, un nav iespējams prasīt, lai raidījumu vadītāji spētu acumirkļīgi izķert jebkuru kļūdu, dezinformāciju vai viltus ziņu avotu teiktajā”.

[7] Komentējot kopējo LR Ziņu dienesta stratēģiju, kā atspoguļot 9. maija notikumus un formulēt dienaskārtību par 9. maija notikumiem, A. Brauna uzsver, ka “ziņu dienesta galvenā redaktora uzstādījums, atspoguļojot notikumus šajā datumā, bija censties novirzīt Otrā pasaules kara beigu atzīmēšanu otrajā plānā, izceļot citus notikumus, tai skaitā oficiāli atzīmējamo Eiropas dienu, kas šogad tika svinēta arī Ukrainā. Šāds uzstādījums plānošanas sapulcē 9. maija rītā tika pārrunāts gan ar latviešu, gan krievu ziņu producentiem. Tas arī tika ievērots, un galvenie ziņu raidījumi tika sākti un lielākoties atspoguļoja citus notikumus, kas pēc redakcijas vērtējuma Latvijas sabiedrībai pašlaik ir svarīgāki. Savukārt Otrā pasaules kara beigu atzīmēšanai ziņu dienests pievērsās 8. maijā, kad Latvijā ir oficiālā nacisma sagraves un Otrā pasaules kara upuru piemiņas diena”.

[8] Noslēgumā, atbildot uz Iesniedzēja pārmetumu par sižeta neobjektivitāti, LR galvenā redaktore norāda, ka neobjektivitāti nesaskata. Kā jau tika norādīts iepriekš, “sižeta mērķis bija šaurs – parādīt, vai un kā ir mainījusies tās Latvijas krievu sabiedrības daļas attieksme, kas agrāk 9. maijā svinēja padomju armijas uzvaru pār nacistisko Vāciju. Līdz ar to avoti tika izvēlēti atbilstoši sižeta mērķim, un bija pamatoti ietvert reportāžas elementus no konkrētās vietas”. A. Brauna vērš uzmanību, ka “Latvijas Radio nepiekrīt ombuda vēstulē atreferētājam sūdzības iesniedzēja viedoklim, ka šajā sižetā bija jāiekļauj “pretējās puses” viedoklis, proti, tāda cilvēka viedoklis, kas cietis no sarkanās armijas vai PSRS režīma noziegumiem, jo sižeta mērķis nebija izvērtēt ne sarkanās armijas darbību un PSRS režīmu, ne atspoguļot Latvijas sabiedrībā pastāvošo atšķirīgo izpratni par 9. maija vēsturisko nozīmi”.

Atbildes vēstulē LR uzsver, ka nepiekrīt arī sūdzības iesniedzēja un ombuda LSM.lv publikācijā paustajiem pārmetumiem, ka sižetā tika iekļauts Lāčupes brāļu kapos sastaptas sievietes viedoklis, kura izsakās ne tikai par 9. maiju, bet pauž arī Krievijas propagandā un aizspriedumos balstītus uzskatus par Latvijas valsts augstākajām amatpersonām, Krievijas prezidentu un Krievijas sāktu karu Ukrainā. “Latvijas Radio uzskata, ka tās pienākums ir darīt publiski zināmu, ka šādi Latvijas drošībai bīstami viedokļi sabiedrībā pastāv, un bija piemēroti šādu viedokli atstāt konkrētajā sižetā, jo tas sniedz būtisku raksturojumu par to sabiedrības daļu, kura ir sižeta centrā,” skaidro A. Brauna un vērš uzmanību, ka “uz šādu pieeju balstījās arī 9. maijā izskanējusi TV3

ziņu reportāžā no Daugavpils, pēc kuras Valsts policija sāka kriminālprocesu pret sižetā intervētajām personām par kara noziegumu attaisnošanu”.

A. Brauna atsaucas arī uz Latvijas sabiedrisko mediju redakcionālajām vadlīnijām, kas nosaka, ka “sabiedriskie mediji atspoguļo dažādu sabiedrības grupu viedokļus, arī tādus viedokļus, kas kādam varētu likties nepieņemami”. Vienlaikus viņa atzīst, ka “konkrētajā sižetā atspoguļotais viedoklis bija balstīts Kremļa izplatītajā propagandā un aizspriedumos. Lai arī sižeta autore sarunā ar intervēto personu savos jautājumos un replikās cenšas apšaubīt propagandā balstītos apgalvojumus, Latvijas Radio atzīst, ka sižetā izskanējusi propaganda nebija identificēta pietiekami skaidri, kā to nosaka sabiedrisko mediju redakcionālās vadlīnijas”.

Tāpat LR atzīst, ka “sižetā varēja būt plašāk iezīmēts konteksts notikumiem, kas tiek apspriesti sižetā un par kuriem izsakās intervētie cilvēki, nepaļaujoties uz to, ka klausītājiem tie ir pašsaprotami zināmi. Tāpat Latvijas Radio atzīst, ka atsevišķu vārdu izvēle sižetā ir neveiksmīga un neprecīza, taču sižeta trūkumi nedod pamatu apgalvot, ka sižeta temats – konkrētas sabiedrības grupas (kādreizējo “9.maija svinētāju”) noskaņojums – atspoguļots neobjektīvi”.

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Anda Rožukalne

vērš uzmanību:

[8] Sabiedrisko mediju ombuds atzinumus sniedz normatīvo aktu definētajās kompetences robežās un izmantojot sabiedrisko mediju redakcionālās vadlīnijas un Rīcības un ētikas kodeksu normas, kas attiecas uz profesionālo ētiku un tās ievērošanu redakcionālajos lēmumos un profesionālajās procedūrās, kas veiktas sabiedrisko mediju satura veidošanas procesā. Nedz normatīvie akti, nedz sabiedrisko mediju redakcionālās vadlīnijas un LR Rīcības un ētikas kodekss nedod ombudam tiesības sniegt iesniegumā minēto apstākļu juridisko izvērtējumu, ombuds nevērtē Iesniedzēja uzskatus vai iesniegumā pausto viedokli.

Izvērtējot konstatēto, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Anda

Rožukalne

atzīst:

[10] LR ziņu žurnālistes Ievas Puķes [sižetā](#) (9.05.2023.), iekļaujot viena no tā informācijas avotiem “sieviete” teikto, kad līdzās dažādiem viedokļiem par aktuālajiem notikumiem, izskan arī viņas (avots “sieviete”) izplatītā nepatiesā informācija un naidīgi apzīmējumi (iespējams, kvalificējami kā naida runa) (no 1:31 – par amatpersonām; no 02:22 – atbalsts Krievijas pilna mēroga iebrukumam Ukrainā un, iespējams, kara noziegumu attaisnojums, aicinājums “banderoviešiem jādara gals” (2:15)), pārkāpts Redakcionālajās vadlīnijās definētais, ar vārda brīvības ierobežojumiem saistītais profesionālās ētikas nosacījums, ka sabiedriskie mediji vēršas pret dezinformāciju. Tā kā sižets veidots kā ieraksts, kura satura profesionāla analīze un apstrāde (kontekstualizējot avotu teikto) bija iespējama pēc informācijas savākšanas un tā autore ir būtisks sižeta informācijas avots, sižeta veidošanas procesā bija iespējams skaidrot arī avotu teikto un pievērst uzmanību dezinformācijai, novēršot tās izplatīšanu.

[11] Izvērtētajā LR sižetā izvēlēti dažādi informācijas avoti un avotu izvēle atbilst Redakcionālo vadlīniju principam, ka “sabiedriskie mediji veicina viedokļu daudzveidību un rosina sabiedriski nozīmīgas diskusijas, lai palīdzētu cilvēkiem veidot savus uzskatus un pieņemt lēmumus” un “sabiedriskie mediji cenšas atspoguļot sabiedrības viedokļu daudzveidību”. Tā kā sižetā ir ietvertas vairākas tēmas (kapos sastaptie cilvēki un viņu noskaņojums, politiskā spēka pārstāves pasākums, NVO pārstāvja pieredze, pētnieka viedoklis, policijas pārstāvja skaidrojums par pulcēšanās ierobežojumiem), avotu struktūra atbilst Redakcionālo vadlīniju principam, ka “sabiedriskie mediji atspoguļo dažādu sabiedrības grupu viedokļus, arī tādus viedokļus, kas kādam varētu likties nepieņemami”. Tomēr daudzveidība un objektivitāte nenozīmē tikai avotu statusa un aptverto apakštēmu daudzveidību. Ņemot vērā jautājuma vēsturisko un aktuālo sarežģītību, būtiska ir katras tēmas reprezentācijas daudzveidība. Tāpēc vērtējot šo sižetu un katra avota izvēli, kā arī katra avota sniegto informāciju ir būtiski ievērot Redakcionālo vadlīniju definēto principu: “Veidojot saturu par kādu konkrētu tematu, tajā iekļaujami tematam nozīmīgi, atbilstoši un kompetenti viedokļi.”

Izvērtējot atzīto, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Anda

Rožukalne

iesaka:

[12] Lai atbalstītu LR žurnālistu centienus veidot daudzpusīgu saturu par sarežģītiem sabiedriski politiskiem jautājumiem, rosinu LR Ziņu dienestā veidot profesionālās prakses apsvērumos balstītu diskusiju par konkrētā sižeta avotiem un to vēstījumu daudzveidību, tajā ietverot šādus jautājumus: (1) cik lielā mērā katrs avots un tā piedāvātais vēstījums ir kontekstualizēts, atbilstoši Redakcionālo vadlīniju principa “Objektivitāte” skaidrojumam: “Sabiedriskie mediji satura izklāstā balstās uz faktiem, izmanto informāciju, kas palīdz saprast kontekstu, un gādā, lai izskan tematam, žanram vai raidījuma formātam būtiskie argumenti un viedokļi”?;

(2) kādi ziņu vērtības noteikšanai būtiski principi ievēroti, vienam sižeta fragmentam izvēloties politiskās komunikācijas mērķos balstītu tematu (partijas “Saskaņa” pārstāves R. Ločmeles organizētās aktivitātes?);

(3) apzinoties, ka vienā sižetā nav iespējams atspoguļot katras apakštēmas visus aspektus, to vidū arī Iesniegumā minēto priekšlikumu iekļaut informāciju par Krievijas vai Padomju savienības veiktajiem noziegumiem Latvijā (deportācijas, okupācija u.c.), tomēr, pildot izvirzīto mērķi atspoguļot sabiedrības noskaņojumu, būtu svarīgi apspriest autores iespēju parādīt noskaņojuma daudzveidību un izmantot plašāku avotu klāstu sabiedrības noskaņojuma atspoguļošanai.

[13] Atzīstot izteiksmes brīvības un redakcionālās neatkarības principu nozīmīgumu, rosinu veidot profesionālās procedūras, kas, atspoguļojot polarizētus viedokļus, palīdzētu, ne tikai tiem pievienot kontekstu un parādīt tos plašākā dažādu viedokļu struktūrā, bet arī izvairīties no kādas sabiedrības grupas stereotipizācijas riska, kad viens viedoklis var veidot neatbilstošu vai pat maldinošu priekšstatu par visiem vienas grupas pārstāvjiem.

[14] Respektējot Latvijas Radio galvenās redaktora priekšlikumu vērtēt 8. un 9. maija notikumiem veltīto LR saturu plašākā kontekstā un uzskatot šo pieeju par pamatotu, iesaku meklēt balansu, kā veidot tādas ziņu radīšanas profesionālās procedūras, kas, atspoguļojot sarežģītus, pretrunīgi vērtētus un neskaidrus procesus, paredzētu iekļaut dažādus skatījumus, attieksmes un vērtību sistēmas arī katrā atsevišķā satura vienībā.

[15] LR Ziņu dienesta redakcijai (iespējams, arī plašākā sastāvā) veidot regulārus izglītojošos formātus darbiniekiem par dezinformācijas atpazīšanu un tās identificēšanu informācijas avotu izteikumos vai cita veida saturā.

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas

līdzekļu ombuds

(*paraksts*)*

Anda Rožukalne

*DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN
SATUR LAIKA ZĪMOGU